

Xarni prezentàcia (xarni vèrsia)

O projèkto *I Implementàcia e Evaluaciake Planoski vaş o Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca 2014 -2020* dikhel: (i) o lokhjaripen jekhe informime managementosko thaj o zorjaripen e procesosko vaş o liipen e deciziengo bazisardo p-e prùva k-e programosko nivèlo, (ii) o zorjaripen e raportisarimatengo karing i Evroputni Komisia so dikhel i eficiència thaj o impàkto e lovjariatenge, (iii) o zorjaripen e kulturako vaş i evaluàcia e Evroputne Strukturalone thaj Investicienge Fondurengi thaj o barjaripen e informisaripnaske nivelosko dikhindoj e lovjarde intervèncie thaj e efèktoja kerde kadalendar.

I xarni prezentàcia sikavel xarnes e şerutne konklùzie dikhindoj e rezultàturja thaj o impàkto e Operacionalone Programoske Texnikani Asistènca and-i periòda 2014-2020 (zi k-o dives 31 decèmbro 2020), so dikhel:

- O zorjaripen e şajnipnasko k-e beneficiàturja e Evroputne, Strukturalone thaj Investicienge Fondurenge generaloste thaj e Operacionalone Programurenge Texnikani Asistènca, Bari Infrastruktùra thaj Kompetitivipen, specialoste, te anglekeren thaj te implementisaren buxljarde projèkturja;
- O ulavipen e informaciengo palal e Strukturàla thaj Investicienge Fòndurja, generaloste, thaj palal e Operacionàla Progràmurja Texnikani Asistènca, Bari Infrastruktùra thaj Kompetitivipen.

Kadala dikhimata sas analizisarde and-o dujto Evaluaciako Rapòrto vaş o projèkto¹ dikhindoj:

- I eficiència e lovjarde intervenciengi (misaljake, sode but sas azbaline e programoske obiekktivurja si te lien and-i jakh o keripen e lovjariatengo thaj e anglekerde sikavnengo);
- Sode but barjarden, and-i analizisardi periòda, o şajnipen e beneficiarurengo te anglekeren thaj te implementisaren projèkturja thaj o informisaripnasko nivèlo e manuşengo anda so dikhel e evroputne fòndurja;
- Sar e lovjarijata kerde and-o Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca dine vast te barjarel e beneficiarurengo şajnipen thaj te ulaven pen e informàcie palal e birambursila fòndurja;
- O inklipen e bikamle efektojengo e intervencienge, pozitiva vaj negativa, e inkeripnasko p-o dëlgo vaxt lengo impaktosko thaj e andrutne vi avrutne faktorurengo save azbaline nasul i implementàcia e programoski thaj leske efèktoja.

O metodologikano azbalipen utilizisardo andjas khethanes kalitativa thaj kantitativa evaluaciake metode. Opre informàcie line sas kerdi i verifikàcia labjarindoj suplimentàra metode vaş o kidipen e datengo save line and-o dikhipen i konsultàcia e managerurengi katar e projèkturja lovjarde and-o progràmo thaj e manuşengi save line kotor k-e formisaripnaske aktivimata, vi e beneficiarurengi e Evroputne, Strukturalone thaj Investicienge Fondurenge. E konstatàcie thaj e konklùzie kerde sas prinzarde kerindoj i konsultàcia e interesime rigenca e programoske and-e fòkus-grùpurja.

E kerde konklùzie sas len and-o dikhipen e **limitisarimata** and-o keripen e analizako. I şerutni provokàcia and-i evaluàcia e impaktoski, kaj si les o progràmo, sas o limitisardo implementaciako nivèlo e lovjarde intervenciengo. Generaloste, e efèktoja line and-o dikhipen kasave kompleksone intervenciendar şaj te aven dikhle thaj trebun te kerel jekh zorali evaluàcia lenge and-o momènto kaj but andar e projèkturja sas agordine. And-i periòda 2014-2020 sas agordine opre-tele 40% andar o totàlo e projèkturengo lovjarde and-o progràmo (50 andar 126). Kadja, o molipen e probabilitetako so o aţukerdo impàkto avela azbalino sas kerdo p-i bāza e rezultaturengi kerde zi k-i referencaki dāta. And-o kadava manaj sas konsultime

¹ O kontràkto vaş o keripen e servisurenge o gin 61451/09.08.2019, phandavdo maşkar o Ministèro e Investiciengo thaj e Evroputne Projèkturengo thaj i Asociàcia kerdi andar o S.C. ERNST&YOUNG SRL (Lidero), o Themutno Institutò vaş o Źantrikano Rodipen and-o umal e Butjako thaj e Socialone Brakhipnasko (Asociàto) thaj o SC QURES Quality Research and Support SRL (Asociàto), dikhel i *Implementàcia e Evaluaciake Planoski vaş o Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca 2014-2020* thaj anderjarel ştar evaluaciake butja vaş e berša 2018, 2019, 2021 thaj 2023. O kontràkto anderjarel ştar evaluaciake butja vaş e berša 2018, 2019, 2021 thaj 2023. Sar sikavel e Butjengo Lilorro, o jekhto Evaluaciako Rapòrto vaş o berş 2018 anderjardjas şov evaluaciake tème. Kadava Rapòrto, savo si vaş i dujto evaluaciaki buti, anderjarel tōko e anglutne duj evaluaciake tème, dikhindoj o zorjaripen e şajnipnasko k-e beneficiàturja thaj o ulavipen e informaciengo palal e Evroputne, Strukturàla thaj Investicienge Fòndurja.

UNIUNEA EUROPEANĂ

savorre interesime riga. And-e situàcie kaj o šajutimos te liel kotor k-e konsultàcie sas limitisardo, i analiza sas kompletisardi avere metodenca vaš o kidipen e datengo thaj vaš i evaluàcia. Na and-o palutno rend, e restriktie adoptisarde andar i Pandemià Covid-19 azbaline nasul o progrèso nesave aktivimatengo andar e lovjarde projèkturja, vi e estimàcie dikhindoj lengo impàkto.

E intervenciengi eficiència

So dikhel i eficiència e intervenciengi lovjarde and-o Operacionàlo Progràmò Texnikani Asistència 2014-2020, o lovjarijnasko thaj o fizikano progrèso si limitisarde. O limitisardo nivèlo e lovjarijnasko keripnasko si jekh rezultàto e fazako and-i savi arakhen pen e implementaciake projèkturja. Sajekhe vaxtete, sathaj e resa e sikavnenge bešljarde k-o programosko nivèlo sas kotal kerde vaj nakhle prdal, si jekh risiko so e resa k-o projèkturengo nivèlo te na aven azbaline zi kana e programoski implementàcia na agorisarel pes, and-o berš 2023. N-ašti te kerel pes o ekzàkto molipen vaš kadava risiko kodoleske na sas bešljarde maškarutne resa e sikavnenge.

I evolùcia e šajnipnaski k-e beneficiàrurja te anglekeren thaj te implementisaren projèkturja thaj e niveloski vaš o ulavipen e informaciengo dikhindoj e Evroputne, Strukturàla thaj Investicienge Fòndurja and-i periòda 2014-2020

And-i analizisardi periòda sas dikhlo jekh barjaripen e šajnipnasko k-e beneficiàrurja te anglekeren thaj te implementisaren projèkturja lovjarde andar e Evroputne, Strukturàla thaj Investicienge Fòndurja. Barjardjas o šajnipen, vi te anglekeren kalitativo propozàla thaj e strategikone impaktosa, vi te implementisaren lačhes e kontraktisarde projèkturja, sathaj and-o palutno kèzo i analiza sikavel so o progrèso na sas o maj lačo. Sa kadja, o informisarijnasko thaj xatjaripnasko nivèlo e manušengo dikhindoj e oportunitète dine thaj o impàkto e Strukturalone thaj Investicienge Fondurengo barjardjas k-o agor e beršesko 2020, mamuj o berš 2014. Tha', n-aštisardjas te kerel pes i evaluàcia and-jekh xatjaripnasko mòdo vaš o buxjaripen jekhe partenerialone kulturako dikhindoj e birambursàbile fòndurja andar kodoja ke i monitorizàcia sas limitisardi thaj andar e verver kontekstuàla fàktorurja save azbaline nasul kadava progrèso.

I kontribùcia e Operacionalone Programoski Texnikani Asistència 2014-2020 k-o barjaripen e beneficiarurengo šajnipnasko thaj e informisarijnasko nivelosko so dikhel e birambursàbile fòndurja

O Operacionàlo Progràmò Texnikani Asistència 2014-2020 sas les jekh but vastno ròlo k-o barjaripen e eficienciako and-i implementàcia e projèkturengi thaj e šajnipnasko te arakhel thaj te anglekerel kalitativo propozàla thaj e strategikone impaktosa. N-ašti te kerel pes jekh čačo molipen te dikhel sar o progràmò dinjas vast te barjaren i kvalitèta thaj o stratègiko impàkto e projèkturenge, tha' si sikavimata and-o kadava manaj. Sajekhvar n-aštisardjas te avel dikhli i kontribùcia e programoski k-o barjaripen e xatjaripnaske gradosko le manušengo so dikhel e projèkturja e evroputne lovjarijnasa, kodoleske sas institucionàla blokàžurja and-i implementàcia e informisarijnasko thaj ulavipnaske aktivimatengi. E prùva ama sikaven jekh maškarutni kontribùcia dikhindoj o zorjaripen e partenerialone kadrosko e Evroputne, Strukturalone thaj Investicienge Fondurengo.

Bikamle efèktoja thaj o inkeripen po dīlgo vaxt vaš e programosko impàkto

Si but ràno te kerel pes i evaluàcia vi e bikamle efektojeni, vi e inkeripnasko po dīlgo vaxt e impaktosko kaj si len e intervècie lovjarde kodoleske i implementàcia e programoski si limitisardi. Ama, dikhlas pes so o tipo e lovjarde intervenciengo si les jekh bari influència vi opral e bikamle efèktoja, vi opral o inkeripen po dīlgo vaxt e impaktosko. Misaljake, e formisarijnasko aktivimata si len i tendinca te zorjaren o vakjaripen thaj o sombutipen andre thaj maškar e institùcie thaj lengo impàkto si inkerdo odobor vaxt, kozom na parovel pes o specifiko e aktivimatengo kerde e zenendar save sas sikavde. O šerutno nevo elemènto si i pandemià Covid-19, savi kerdjas bikamle efèktoja, vi pozitivà (misaljake, o baro labjaripen e vakjaripnaske thaj informisarijnasko digitalone maškarengo), vi negativò (misaljake, o barjaripen e bičajljovipnasko kerdo e tikne digitalone šajnimatendar vaj e aktivimatendar kaj na sas dōsta adaptisarde k-o online mèdiomo). Sajekhvar čhutjas jekh limita kaj na mukhljas te dikhel pes o inkeripen po dīlgo vaxt e efektojenjo kerde palal nesave intervècie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fàktorurja save sas len jekh pozitivò vaj negativò influènca opral e intervèncie

I pandemia Covid-19 si o érutno fàktoro savo azbalino nasul i implementàcia e projektisarde aktivimatengi thaj o keripen e efektojengo azukerde and-i palutni periòda. Na maj sas o éajutimos te organizisaren pen studiovurenge vizite, informisaripnaske evenimenttoja vaj sikavipnaske sèsie, po zalaga na and-i fòrma kaj sas kerde maj anglal. Avere rigate, o nanaipen e stabilitetako vaj o institucionàlo statu-quo, varekana, azbaline and-o negativò mòdo i implementàcia e projekteurengi. Sa kadja, dikhljas pes so o buxljaripen jekhe neve strategikone dikhipnasko na sas kerdo klàro anda so dikhel o barjaripen e gradosko vaş ulavipen e informaciengo palal e Evroputne, Strukturàla thaj e Investicienge Fòndurja, thaj so e interesime fàktorurja line kotor zalaga k-e àkcie.

Laçe àkcie

Tha', sas prinzarde nesave misala laçe akcienge dikhindoj i implementàcia e lovjarde intervenciengi: (i) o keripen e unikone grupurengo e eksperturenca saven si len jekh stratègiko dikhipen opral e intervèncie and-e nesave umala, (ii) i verifikàcia e kvalitetaki vaş e prodùkturja kerde e profilone instituciendar and-e umala line and-i jakh, (iii) i periòdiko analiza e trebuimatengi kaj si len e resljarde grùpurja e intervencienge, (iv) i implementàcia e orizontalone intervenciengi vaş e beneficiàrurja e Evroputne, Strukturàlone thaj Investicienge Fondurenge komplementarones e specifikone intervencienca vaş nesave operacionàla progràmurja.

Rekomendàcie

Kadja, o Operacionàlo Progràmò Texnikani Asistènca sas les jekh but vastno ròlo and-o zorjaripen e éajnipnasko k-e beneficiàrurja te anglekeren thaj te implementisaren projèkturja lovjarde andar e Evroputne, Strukturàla thaj Intervencienge Fòndurja, tha' lesko impàkto sas limitisardo anda so dikhel o ristjaripen e transparencako thaj e patjaipnasko and-e evroputne fòndurja thaj e rolosko e Jekhipnaske Politikako. E érutne rekomendàcie dikhindoj i optimizàcia kadaje kontribuciaki, vi and-i periòda 2014-2020, vi and-i avutni programaciaki periòda si pal:

- O nakhavipen andre e maşkarutne resengo k-aşti te kerel pes i monitorizàcia e projekteurengi thaj o arakhipen e projekteurengo kaj lien and-i jakh maj but e beneficiaruren andar e privàto thaj guvernamentàlo sektòrurja;
- O keripen e analizengo save dikhen e formisaripnaske trebaimata, kerindoj atèncìa opral o butvaripen savesa kadala trebanas te lien than k-aşti te oven len jekh but laço impàkto;
- O palemkeripen e vakjaripnaske strategikone dikhipnasko palal e Evroputne, Strukturàla thaj Investicienge Fòndurja thaj o keripen avere konceposko vaş o projèkto kaj dikhel o Themutno Informisaripnasko Cèntro, savo kerel kadava stratègiko dikhipen te ovel praktiko.